

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน (นางรัชนี พลเชื้อ) ในคดีหมายเลขดำที่ ลต อบจ ๑/๒๕๖๗ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง และให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้คัดค้าน นายเอกภาพ พลเชื้อ และ นายเอกรัฐ พลเชื้อ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๑๒๖ ตามคำวินิจฉัยของ กกต. ที่ ๒๘๒/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่แทน นายเอกภาพ พลซื่อ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของ นายเอกภาพ พลซื่อ มีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ผู้คัดค้านเข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จัดขึ้นในแต่ละอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ด และมอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเชียงขวัญ อำเภอธวัชบุรี และอำเภอทุ่งเขาหลวง อำเภอละ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วน นายเอกภาพ พลซื่อ และ นายเอกรัฐ พลซื่อ มอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอโพหนอง อำเภอหนองพอก และอำเภอเมยวดี อำเภอละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) บัญญัติเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในกรณีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่คำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง บทบัญญัติมาตราดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่ การที่ผู้คัดค้าน นายเอกภาพ พลซื่อ และ นายเอกรัฐ พลซื่อ เข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน และมอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด อีกทั้งผู้คัดค้านและ นายเอกภาพ พลซื่อ กล่าวผ่านเครื่องขยายเสียงต่อผู้ร่วมงานถึงกรณีที่ นายเอกภาพ พลซื่อ ถูกตัดสิทธิทางการเมือง ผู้คัดค้านกล่าวว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พฤติการณ์และพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านมีความประสงค์ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดแทน นายเอกภาพ พลซื่อ การให้เงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมแก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการให้เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้คัดค้าน อันฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นเหตุให้ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผู้คัดค้านโต้แย้งว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ผู้คัดค้านเข้าร่วมงานวันกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งจัดขึ้นในแต่ละอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ด และมอบเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น ยังไม่มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จึงยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ต่อมาได้มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดใหม่ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๒๒ ถึง ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ และกำหนดวันเลือกตั้งวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๕ การกระทำของผู้คัดค้านกับพวกไม่เป็นความผิด จะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการกำหนดเวลาให้มีการเลือกตั้งในเขตหรือท้องที่ใดแล้วเท่านั้น การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) กำหนดให้การหาเสียงเลือกตั้งกระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เป็นการบัญญัติกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ทันที โดยยังไม่มีประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบถึงกรณีที่ทำแห่งว่างลงหรือวันที่มีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ พันวิสัยที่บุคคลทั่วไปจะทราบได้ ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เป็นบทบัญญัติที่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน และการที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่กำหนดช่วงเวลาการบังคับใช้ไว้ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน รวมทั้งการนำกำหนดเวลาหาเสียงเลือกตั้งตามมาตรา ๖๔ (๔) มารวมเป็นกำหนดเวลาบังคับใช้กับการกระทำตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งกันเอง ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๖๔ (๔) แล้ว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่มีผลบังคับใช้แก่การกระทำทุจริตการเลือกตั้งของผู้สมัครอีกต่อไป พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ นอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ระบุบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตรากฎหมาย จำกัดสิทธิและเสรีภาพ ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ผู้คัดค้านขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

กกด. ยื่นคัดค้านคำร้องขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) เป็นบทบัญญัติกำหนดสิทธิให้ผู้สมัครมีสิทธิหาเสียงเลือกตั้งได้ ซึ่งบุคคลทั่วไปไม่สามารถหาเสียงเลือกตั้งตามวิธีการหาเสียงเลือกตั้งที่กำหนด โดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจประกาศกำหนด

เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในเรื่องสถานที่ปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งผู้ที่แสวงหาคะแนนนิยมจากประชาชนเพื่อให้ลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ย่อมจะต้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) กำหนดให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในระยะเวลาดังกล่าวไม่เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเกินสมควร สำหรับมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การตัดสินใจลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมต้องปราศจากมูลเหตุจูงใจอันเกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การมอบเงินให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนย่อมเป็นการบิดเบือนกระบวนการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แม้บทบัญญัติมาตราดังกล่าวไม่กำหนดช่วงเวลาที่ย่อมกระทำการไว้อย่างชัดเจน แต่การกระทำที่จะเป็นความผิดตามกฎหมายต้องกระทำโดยมีเจตนาจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นบทบัญญัติที่ชัดเจนแล้ว ไม่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน มีผลใช้บังคับเฉพาะบุคคลที่มีเจตนากระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เห็นว่า ผู้คัดค้านโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้คัดค้านไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้คัดค้านโต้แย้ง

พร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความ ที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติม เกี่ยวกับระยะเวลาในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือผู้จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และเพื่อให้สอดคล้องกับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๘ ส่วนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนเลือกผู้ใด อันเป็นบทบัญญัติ ป้องกันการกระทำทุจริตการเลือกตั้ง และเพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติกำหนดช่วงเวลา ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยกำหนดช่วงเวลาให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

เพื่อให้สอดคล้องกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๙ และกำหนดเวลาดังกล่าวบังคับใช้แก่การหาเสียงเลือกตั้งทุกกรณี รวมทั้งการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติกำหนดวิธีการหรือการกระทำที่ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ใช่กรณีการซื้อเสียงโดยตรง แต่เป็นลักษณะของการให้ผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม

๓. เลขานุการวุฒิสภาจัดส่งสำเนาบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๑ และครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๑ สำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำเนาบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๕/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ และครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า ผู้คัดค้านไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมาย

ที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกัน ในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเหตุผล ในการประกาศใช้เนื่องจากรัฐธรรมนูญบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย โดยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้ ... (๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่คำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง ...” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ

ดังต่อไปนี้ ... (๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด ...”

ข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ว่า การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) บัญญัติให้หาเสียงเลือกตั้งได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เป็นการบัญญัติกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ทันทีโดยยังไม่มีมีการประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบถึงกรณีตำแหน่งว่างลง หรือวันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ พันวิสัยที่บุคคลทั่วไปจะทราบได้ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เป็นบทบัญญัติที่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ที่ไม่กำหนดช่วงเวลาของการบังคับใช้ไว้ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน บทบัญญัติทั้งสองมาตรา จึงเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ระบุบทบัญญัติ ที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเฉพาะ แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม นั้น เห็นว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจทางปกครองตามอาณาเขต เพื่อดำเนินภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นหลักประกันความเป็นอิสระ ในการดำเนินภารกิจดังกล่าว และเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองเพื่อกำหนดนโยบายบริการสาธารณะ ผ่านการเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น การจัดโครงสร้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วย สภาท้องถิ่นมีหน้าที่กำหนดนโยบายและออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ภายใต้การควบคุม และตรวจสอบโดยสภาท้องถิ่นและประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคสาม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีมาตรการบังคับ เพื่อให้กระบวนการเลือกตั้งทุกขั้นตอนเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) เป็นบทบัญญัติกำหนดช่วงระยะเวลาในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบ การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยบัญญัติกรณีสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้หาเสียงเลือกตั้งได้ตั้งแต่วันที่คำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง บทบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติไว้สอดคล้องกับ ระยะเวลาหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๙ โดยกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดในการหาเสียงเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจนแน่นอน และสอดคล้องกับเหตุที่ต้องมีการเลือกตั้งในแต่ละกรณี ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิริเริ่ม และยุติการหาเสียงเลือกตั้งโดยเสมอภาคกัน อันเป็นการป้องกันมิให้ผู้สมัครคนใดได้เปรียบผู้สมัครอื่น เป็นประโยชน์ต่อการจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้ง ดังที่บัญญัติ ไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๑ ซึ่งสอดคล้องกับช่วงระยะเวลาหาเสียงเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น บทบัญญัติมาตรา ๑๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งว่า ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร หมายความว่า เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำพิพากษาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ต้องดำเนินการปิดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ พร้อมทั้งกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง

ให้ประชาชนทราบต่อไป จึงไม่เป็นการพันวิสัยที่บุคคลทั่วไปและผู้ประสงค์จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองท้องถิ่น จะทราบได้ การที่บุคคลใดไม่ทราบถึงกรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ มิใช่กรณีที่มีปัญหาอันเกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หากแต่เป็นปัญหาเฉพาะตัวบุคคล เมื่อกระบวนการหาเสียงเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ มาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งต้องเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันดังกล่าวด้วย เพื่อให้กระบวนการเลือกตั้งทุกชั้นตอนเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่เป็นการเปิดโอกาส ให้มีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างกัน บทบัญญัติมาตรา ๖๔ (๔) ดังกล่าวมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลนอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีได้มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนตั้งที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้างอันจะขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของบุคคล มีผลใช้บังคับกับการกระทำของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนเป็นการทั่วไป โดยเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

สำหรับมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการหรือการกระทำที่ห้าม มิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น ใ้แก่งวุ่นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใด เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการทางกฎหมายหรือแนวทาง ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง โดยจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการ เกี่ยวกับลักษณะของการกระทำหรือพฤติกรรมการแสวงหาคะแนนนิยมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม และทำให้การเลือกตั้ง เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมการแสวงหาคะแนนนิยมที่มีขอบในหลายลักษณะ แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเลือกตั้งที่มีแนวโน้มเบี่ยงเบนไปจากครรลองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อควบคุมการกระทำทุจริตการเลือกตั้ง เพื่อคุ้มครองหลักการเลือกตั้ง

โดยเสรีที่ให้ผู้ออกเสียงเลือกตั้งมีอิสระในการตัดสินใจเลือกผู้แทนของตน ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอื่นใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามหลักการเลือกตั้งโดยเสมอภาคที่ประกันโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องใช้ความรู้ความสามารถของตนโดยสุจริตเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้แก่ตน เมื่อมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นบทบัญญัติที่ห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง และให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงห้ามผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการในลักษณะดังกล่าวตลอดระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งและในช่วงระยะเวลาหลังจากที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ใช่บทบัญญัติที่ไม่ขัดแย้งดังที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง อีกทั้งเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และผลกระทบต่อการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลแล้ว ประโยชน์สาธารณะเพื่อให้เกิดการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความประพฤติดีและซื่อสัตย์สุจริต เข้ามาทำหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมมีมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน มิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง เป็นไปตามหลักนิติธรรม มีผลใช้บังคับกับการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนเป็นการทั่วไปโดยเสมอภาคกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ดังนั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) มิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ระบุบทบัญญัติที่ให้อำนาจ

ในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ระบุบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายไว้ในคำปรารภว่า “พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแล้ว คำโต้แย้งของผู้คัดค้านไม่อาจรับฟังได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ